

OSLO STATSADVOKATEMBETER

Oslo politidistrikt
Postboks 2093 Vika
0125 OSLO

Deres referanse:

Vår referanse:

Dato:

23/2407 - 3 / NMP002

19.04.2024

Tilsyn vedrørende grense forebygging og etterforskning i saker som gjelder vold i nære relasjoner - Oslo politidistrikt

1 Innledning

Statsadvokatene i Oslo (OST) gjennomførte i januar 2024 et tilsyn ved Oslo politidistrikt der formålet var å få bedre kunnskap om politiets forebyggende arbeid i saker som gjelder mistanke om vold i nære relasjoner. I disse sakene arbeider politiet på saksnivå parallelt i to spor: Ett etterforskningsspor som ligger i linjen underlagt riksadvokaten, og ett forebyggende spor som er en del av politiets polisiære virksomhet underlagt Justis- og beredskapsdepartementet.

Vi har under inspeksjonen vært opptatt av følgende temaer:

- Skjer det reelt sett etterforskning i det forebyggende sporet. Vi har særlig vært opptatt av om oppfølgingssamtaler av voldsutsatte og voldsutøver i det polisiære sporet reelt sett har karakter av avhør.
- Hvordan sikres notoritet rundt oppfølgingssamtalene.
- Hvilken kunnskap har påtaleansvarlig (PÅL) og politifaglig etterforskningsleder (PEL) om det som skjer i det forebyggende sporet.
- Utøves det legalitetskontroll i det forebyggende sporet for å påse at det ikke skjer etterforskning, og er virksomheten innrettet slik at det er mulig å utøve slik kontroll.
- Om og eventuelt i hvilken grad blir det delt informasjon mellom sporene.
- Hvordan sikrer politiansatt helsepersonell (klinikere) notoritet om sin forebyggende virksomhet og hvordan deles relevant informasjon med etterforskningssporet.

Vi har mottatt mye informasjon om politiets behandling av disse sakene, også utover det som har vært våre fokusområder. Denne rapporten er derfor ikke uttømmende.

2 Kort om funn

- Den prinsipielle grensedragningen mellom etterforskning og forebygging har i liten grad vært omhandlet og drøftet i det skriftlige materialet vi har gjennomgått. Det er uheldig fordi det er en nær sammenheng mellom de to virksomhetene. Etter vårt syn burde det for eksempel ha vært drøftet i hvilken grad/på hvilken måte politiansatte i det forebyggende sporet kan ha samtaler med fornærmede/voldsutsatt og mistenkte/voldsutøver

uten at de gjøres kjent med sine straffeprosessuelle rettigheter og plikter, samtidig som politiet etterforsker straffesaken med de samme involverte.

- Vi savner også en nærmere prinsipiell vurdering av hvordan hensynene bak uskyldspresumsjonen skal ivaretas i det forebyggende sporet, jf. GrL. § 96, annet ledd og EMK art. 6 nr. 2. Uskyldspresumsjonen gjelder også når politiet gjennomfører samtaler med "voldsutøver" og "voldsutsatt" i det forebyggende sporet. Under inspeksjonen har dette i mindre grad vært berørt.
- Den forebyggende virksomheten blir som hovedregel virksom når det foreligger en anmeldelse. Ordningen stiller særlige krav til rolleforståelse og at tjenestemennene har klart for seg grensdragningen mellom sporene. Vi har forstått at tilsvarende ordninger er etablert i flere politidistrikter.
- Politidirektoratet har, i forståelse med Riksadvokaten, gitt nasjonale føringer om den forebyggende virksomheten av partnervold og æresrelatert kriminalitet, blant annet om informasjonsutveksling. Inspeksjonen avdekket at deling av informasjon mellom sporene primært skjer fra etterforskning til forebygging. Inspeksjonen har også vist at det er ulik oppfatning om og eventuelt av hva som kan deles av informasjon fra det forebyggende sporet. Det er etter vårt syn også mangler ved retningslinjene om hvordan opplysninger om mulige straffbare forhold som avdekkes i det forebyggende sporet skal håndteres.
- Under inspeksjonen har det fremkommet at påtaleansvarlig (PÅL) og politifaglig etterforskningsleder (PEL) har begrenset kunnskap om hva som skjer i den parallelle forebyggende saken. Det skjer derfor i liten grad kontroll med denne virksomheten for å påse at den ikke har karakter av etterforskning.
- I politiets forebyggende virksomhet arbeider også politiansatt helsepersonell. På samme måte som for Statens barnehus reiser det særlige spørsmål om hvordan informasjon skal nedtegnes, samt om og hvordan slik informasjon skal/kan deles. Vi etterlyser også på dette punktet en bredere vurdering og føringer for deling av informasjon mellom sporene.
- Under inspeksjonen har vi ikke funnet holdepunkter for at det skjer etterforskning i det forebyggende sporet. Det har likevel vært vanskelig å danne seg et klart bilde om politiet utøver de to virksomhetene i tråd med blant annet riksadvokatens etterforskningsrundskriv fra 1999 og vi har kun, i svært begrenset grad, vurdert enkeltsaker. Politiet har presentert to indicia-prosjekter for oss. Det inntrykket vi sitter igjen med er at politiet nå har god notoritet om oppfølgingssamtalene. Opplysningene gitt i samtaler med oss har heller ikke avdekket at det skjer etterforskning i det forebyggende sporet.

3 Gjennomføring av inspeksjonen

Førstestatsadvokatene Kristian Jarland og Nina Prebe, statsadvokat Trude Antonsen og konstituert statsadvokat Karl Kristian Nordheim deltok. Vi har innhentet skriftlig underlagsmateriale, blant annet nasjonale føringer, nasjonale og lokale instruksjer, handlingsplan(er) mot vold i nære relasjoner, forskningsrapporter, offentlige og interne utredninger med mer.

Vi har også hatt samtaler med politiadvokater, etterforskningsledere og representanter fra det forebyggende sporet. Vi har også hatt et møte med POD.

- Ved Enhet Vest (ENV) hadde vi 30. januar 2024 samtaler med etterforskningsleder Målfrid Sverresen, SARA-koordinator (Spousal assault risk assessment), politioverbetjent – Fagansvarlig for risikovurdering og forebygging av partner- og æresrelatert vold Sarah M. Thoen og politiadvokat Karoline Eide Arnesen.

- Ved Enhet Sentrum (ENS) hadde vi 31. januar 2024 samtaler med politiadvokat Guro Angell Steffensen, etterforskningsleder Jenny Andreassen Moe og politioverbetjent ved politifaglig stab ved felles enhet for etterretning og etterforskning (FEE) Hans- Petter Kielland.
- Ved Enhet Øst (ENØ) hadde vi 2. februar 2024 samtaler med politiadvokatene Tonje Rønaas og Margrethe Hee Dahlen Røijen, politiinspektør Trine Dyngeland og fra seksjon for risikoanalyse og kriminalitetsforebygging av vold i nære relasjoner (RISK) Elli Graf, Ronja Dahlseng og Lill-Karine Nielsen.
- Vi hadde et møte med POD v/seksjonssjef Kristin Elnæs og Astrid Birgitte Borge den 7. februar 2024.

4 Hva er etterforskning og hva er forebygging?

Hvordan etterforskningsbegrepet defineres har betydning både i forhold til om det er Justis- og beredskapsdepartementet eller påtalemyndigheten som har ansvaret og for hvilke regler som regulerer virksomheten, jf. Riksadvokatens rundskriv nr. 3/1999 pkt. II. Grensen mellom politiets forebyggende arbeid og etterforskning er ikke nærmere omhandlet i rundskrivet.

Fra rundskrivet pkt II. 2 hitsettes:

" Avgjørende for om en virksomhet er etterforskning er dens formål. Er siktemålet å avklare om straffbart forhold finner eller har funnet sted, og i tilfelle hvor, når og hvem som er ansvarlig, er virksomheten å anse som etterforskning ...

Ansvarlig myndighets oppfatning av formålet vil som hovedregel være avgjørende. Av hensyn til avklaring av ansvarsforhold og hvilket regelsett som kommer til anvendelse, er det derfor av stor betydning at såvel politi som påtalemyndighet til enhver tid er seg bevisst formålet med den virksomhet som settes i verk eller videreføres ...".

Det fremgår videre av pkt. II.5 at dersom det foreligger flere formål med virksomheten og et mulig resultat av virksomheten er at informasjonen kan bli brukt ved straffeforfølgning, foreligger det etterforskning i lovens forstand.

I NOU 2004:6 er "forebygging" beskrevet på følgende måte:

"Rent språklig betyr forebygging å forsøke å hindre at noe uønsket inntreffer. Noe som skulle tilsi at forebyggende arbeidet må iverksettes før det uønskede har inntruffet. Et naturlig utgangspunkt er derfor å operere med gjerningstidspunktet som et skjæringspunkt".

Begrepet benyttes imidlertid i videre forstand og politiet har i sitt strategidokument "Forebygging som hovedstrategi, handlingsplan for Oslo politidistrikt 2023-2025" skrevet at

"forebyggende innsats kan ... skje både før, under og i etterkant av en kriminell handling eller hendelse".

Når det gjelder forebygging av vold i nære relasjoner (VNR), er hovedregelen og utgangspunktet at det skal foreligge en anmeldelse før den forebyggende virksomheten starter sitt arbeid.

5 Historikk, status, utvikling – forebygging av vold i nære relasjoner

5.1 Prosjekt November:

I melding til Stortinget nr. 15 (2012-2013) besluttet Stortinget å prøve ut et prosjekt tilsvarende prosjekt Karin i Malmø. Karin-modellen bygger på at personer som er utsatt for vold i nære relasjoner skal motta et samlokalisert tilbud. Begrunnelsen for prosjektet var at voldsutsatte kvinner og deres barn ikke ble godt nok ivaretatt av det samlede hjelpeapparatet.

I handlingsplanen "Et liv uten vold (2014-2017)" ble det etablert et prøveprosjekt som Justis- og beredskapsdepartementet fikk ansvaret for å gjennomføre:

"Et samarbeidsprosjekt tilsvarende Karin i Malmø, der politi og tjenesteapparat gir bistand til voldsutsatte i samme lokalitet, skal prøves ut. Prøveprosjektet skal etableres på Stovner i Oslo og skal starte opp høsten 2014. Prosjektperioden er 3 år fra etablering."

Oppdraget ble delegert videre fra Justis- og beredskapsdepartementet til Politidirektoratet (POD), og det ble nedsatt en tverrfaglig arbeidsgruppe for planlegging og utarbeidelse av prosjektbeskrivelse. Prosjektet fikk navnet Prosjekt November, og startet opp sin virksomhet i tilpassede lokaler på Stovner politistasjon den 1. januar 2016.

5.2 RISK

Fra og med juni 2020 ble det besluttet å etablere Prosjekt November som fast seksjon ved Enhet Øst (ENØ) fra og med juni 2020 og denne fikk navn "Seksjon for risikoanalyse og kriminalitetsforebygging av vold i nære relasjoner" (RISK).

5.3 I dag:

5.3.1 ENØ - RISK-modellen

Ved RISK jobber politifaglig ansatte, disse er risikoanalytikere med ansvar for å gjennomføre risikovurderinger. Forhåndsdefinerte risiko- og sårbarhetsfaktorer kartlegges og benyttes til å foreta en samlet risikovurdering som danner grunnlag for beskyttelsestiltak i det forebyggende sporet. I partnervoldsaker benyttes risikovurderingsverktøyet SARA. I saker med æresrelatert vold benyttes PATRIARK. Ved RISK ENØ er det også ansatt personer med sosial- og helsefaglig kompetanse som sosionom, barnevernspedagog, familierapeut og

Psykologspesialister (klinikere). RISK deltar på paroler/morgenmøter/møter på jour hvor alle saker med anmeldelse vurderes. RISK deltar også på saksmøter ved behov, deres hovedfokus er da sikkerhetstiltak. Informasjonsdelingen synes merkbart bedre ved ENØ enn ved ENV og ENS og både påtalejurister, etterforskere og risikoanalytikere gav uttrykk for et meget godt samarbeid med lav terskel for å diskutere saker og håndteringen av disse. Ved ENØ er det utarbeidet lokale føringer for blant annet samhandling mellom RISK og etterforskningssporet.

RISK (ENØ) gav uttrykk for at de kontakter jurist ved behov for vurderinger eller for å avklare om det skal iverksettes straffesak, noe juristene ved ENØ bekreftet; "stoler på informasjonen og den vurderingen de har gjort og det de deler og at de rådfører seg med PÅL dersom de er usikre på noe". Juristene ved de andre driftsenhetene hadde ikke opplevd å bli kontaktet for tilsvarende rådføring.

Det skal framgå av arbeidslogg i BL hvem som er risikoanalytiker/kliniker i aktuell sak. Forøvrig foreligger eget indiciaprojekt hvor alt som gjøres, herunder all kontakt med partene, skal framgå. Indicaprojektene er "åpne", noe vi

fikk inntrykk av at politiadvokatene og delvis også etterforskerne ikke hadde kunnskap om. Oslo statsadvokatembeter har fått tilgang til og sett gjennom noen få saker. Ut fra det begrensede utvalget vi har sett er det vårt inntrykk at det nå er god notoritet. Vi fikk opplyst at der både risikoanalytiker og kliniker deltok sammen i møte med voldsutsatt eller voldsutøver var det tidligere praksis for at notoritet over dette kun ble ført i Acos (helsejournal), hvilket medførte at opplysningene ikke var tilgjengelige for etterforskere eller påtalemyndigheten. Det ble sent i 2023 iverksatt tiltak for å sikre at notat/logg over kontakt med voldsutsatt/voldsutøver ble ført i Indica i tillegg til Acos (helsejournal).

Helsefaglige opplysninger føres ikke i Indicia, men i Acos i overensstemmelse med helseregisterloven. Opplysningene er taushetsbelagte, jf. helsepersonelloven § 21. Ingen av de vi snakket med var kjent med at slike opplysninger var innhentet til bruk i straffesak.

Oslo statsadvokatembeter gjør oppmerksom på at opplysningene kan benyttes i straffesaken dersom det foreligger fritak for taushetsplikt. Taushetsbelagt informasjon som er lovlig innhentet av politiet, er informasjon politiet (og retten) kan bruke selv om fritaket trekkes tilbake, jf. Rt-2003-219 (avsnitt 16).

5.3.2 Enhet Vest – ENV

ENV har siden 2014 hatt SARA-koordinator. RISK-modellen er besluttet innført i ENV, men ikke trådt i kraft enda. Avsnittet består i dag av SARA-koordinator og tre risikoanalytikere som organisatorisk er underlagt etterforskningsavsnittet/seksjonen vold i nære relasjoner. ENV har ikke sosial- eller helsefaglig utdannet personell tilgjengelig i egen driftsenhet slik som ENØ. Selve risikovurderingen er for øvrig den samme som benyttes av RISK ENØ.

Risikoanalytiker gjennomgår daglig PAL STRASAK og PO for å identifisere aktuelle saker og deltar på morgenparole med etterforskere og jurist hvor relevante straffesaker/hendelser gjennomgås. Forebygging, etterforskning og påtale er samlokalisert i Sandvika. Forhåndsdefinerte risiko- og sårbarhetsfaktorer kartlegges og benyttes til å foreta en samlet risikovurdering som danner grunnlag for beskyttelsestiltak i det forebyggende sporet. I partnervoldsaker benyttes risikovurderingsverktøyet SARA. I saker med æresrelatert vold benyttes PATRIARK.

Det er opplyst at det føres eget prosjekt i Indicia som også juristene skal ha tilgang til. Vi oppfattet det slik at juristene ikke var kjent med dette. Det skal for øvrig fremgå av arbeidslogg i BL hvem som er risikoanalytiker på saken.

Det gjennomføres samtaler med både fornærmede (voldsutsatte) og mistenkte (voldsutøver) av risikoanalytiker. Samtalene er frivillige og har som mål å forebygge fremtidig vold. Notoriteten sikres ved at risikoanalytiker skal føre notat om samtaler og tema for disse i Indicia. Det foreligger som hovedregel en anmeldelse før slike samtaler gjennomføres og det forebyggende arbeidet skjer således parallelt med den straffeprosessuelle etterforskningen. Samtalene er ikke tiltenkt brukt i straffesaken. Det er ingen lokale føringer for hvordan samhandling med etterforskningssporet skal foregå og ingen føringer for hvordan opplysninger om mulige straffbare forhold i det forebyggende sporet skal håndteres. Vi forstod det imidlertid slik at risikoanalytikerne ved ENV er bevisste på dette og viderefremidler nødvendig informasjon ved behov.

5.3.3 Enhet Sentrum - ENS

Etter politireformen i 2017 hadde enhet øst (ENØ) distriktsansvar for etterforskning av mishandlingssaker i nære relasjoner. Fra 1. januar 2023 overtok enhet sentrum (ENS) etterforskningsansvaret for saker i sin krets. Avsnittet består i dag av påtale og etterforskning som er samlokalisert Hammersborggata. ENS har et samarbeid med RISK på ENØ ved at RISK deltar på morgenmøtene med ENS via Teams, og at det er RISK som utferdiger risikovurderinger også i sakene på ENS. Det er besluttet at RISK også skal ruller ut på ENS, slik at RISK da blir samlokalisert med påtale og etterforskning i Hammersborggata, men dette er enda ikke trådt i kraft.

Det var lite kunnskap hos både påtale og etterforskning om RISK og hvordan de arbeider. Det var liten grad av informasjonsutveksling og lite kontakt om mulige problemstillinger om bl.a. grensen mellom det forebyggende arbeidet og etterforskning.

5.3.4 RISK fremover

Den 23. juni 2022 ble det nedsatt en arbeidsgruppe hvis formål blant annet var å utrede om risikoarbeid i tråd med RISK-modellen burde innføres som et distriktsovergrepene tjenestetilbud og hvordan dette eventuelt skulle gjøres. Arbeidsgruppen leverte sin utredning og anbefaling i februar 2023. Det vil føre for langt å gå nærmere inn på denne, men arbeidsgruppen har anbefalt følgende:

"Arbeidsgruppen anbefaler å organisere RISK som seksjon ved Felles enhet for forebygging (FF) med tilhørende avsnitt lokalisert i de geografiske driftsenhetene. Organiseringen ivaretar føringene i mandatet om enhetlig tilnærming til risikoarbeidet, samt enhetlig tjenestetilbud til borgerne uavhengig av bosted og hvor kriminaliteten skjer. Den gir god ressursutnyttelse og samhandling internt og med eksterne samarbeidsaktører, tydelige innslagspunkter, samt etablering og ivaretagelse av et robust fagmiljø."

Det er således anbefalt at RISK skal etableres ved samtlige geografiske driftsenheter i Oslo politidistrikt og bestå av både politifaglig og helsefaglig personell.

Hvorvidt politiet i det forebyggende sporet skal bistå med helse- og sosialfaglig bistand eller om det burde vært større form for samhandling og ansvarsfordeling med andre etater, sorterer ikke under statsadvokatens fagansvar. Vi ønsker likevel å uttrykke bekymring for om dette, sett i sammenheng med den opptrapping, utvidelse og implementering av RISK-modellen som det legges opp til i Oslo politidistrikt, vil gå på bekostning av kompetanse og ressurser i etterforskningsspoet.

Vi er kjent med at Politidirektoratet har igangsatt et pilotprosjekt med tverrfaglig forebyggende samarbeid i Sør-Øst politidistrikt, Sør-Vest politidistrikt og Nordland politidistrikt. Det er besluttet noe ulik organisering i det enkelte politidistrikt, herunder om helsepersonell skal ansettes i politidistriktet eller ikke. Vi understreker at vi ikke har undersøkt dette arbeidet nærmere.

6 Vurderinger

Det er etablert et tosporet system der det jobbes parallelt i det forbyggende sporet og i etterforskningsspoet. Grensedragningen kan være krevende og ordningen er avhengig av at de som arbeider i det forbyggende sporet har meget god rolleforståelse. Hvis man i realiteten driver med etterforskning i det forebyggende sporet kommer straffeprosesslovens regler til anvendelse. Det innebærer blant annet at den enkelte skal gjøres kjent med sine rettigheter og plikter når de snakker med politiet og at påtalemyndigheten skal utøve nødvendig legalitetskontroll.

Grensedragningen etterforskning/forebyggende oppleves i utgangspunktet ikke problematisk av dem vi har snakket med og som arbeider i det forebyggende sporet. De opplyser at de er bevisst sin rolle både i forhold til partene de har kontakt med og i forhold til problemstillinger som kan dukke opp. Oslo statsadvokatembeters inntrykk er at rolleforståelsen hos dem vi snakket med er god, men at kunnskapen om hvordan de arbeider kan formidles bedre til påtale og etterforskning. Kunnskap, samarbeid og informasjonsutveksling fremstår bedre ved ENØ enn ved de andre driftsenhetene, noe som trolig blant annet skyldes lengre og tettere fungering. Påtalejuristene ved ENØ ga flere eksempler på god samhandling

med RISK og at RISK tok kontakt for å drøfte grensedragninger. De gav også eksempel på det motsatte, men understreket at det skjedde svært sjelden.

Forhold som tilsier at avvergeplikten inntreffer oppleves heller ikke vanskelig å håndtere, jf. straffeloven § 196. Dersom de mottar opplysninger om straffbare forhold, ble det opplyst at dette skal kommuniseres til de som etterforsker straffesaken.

Det er ikke noe til hinder for at politifaglig personale ved forebyggende/RISK oppretter anmeldelser i BL og/eller skriver rapporter i straffesaken, noe det ble opplyst at forebyggende ved ENV (SARA) tidvis gjorde. Ved ENS og ENØ (RISK) formidles opplysninger som RISK mener tilhører straffesaksporet til etterforskning, som skriver anmeldelse/rapport i straffesak.

Oslo statsadvokatembeters generelle inntrykk er at informasjon som innhentes i det forebyggende sporet i liten eller varierende grad deles med de som arbeider med etterforskning av straffesaken. De ansatte ved RISK/SARA har tilgang til BL og får fortløpende informasjon fra etterforskningen. Det er rom for bedre intern kommunikasjon, kunnskapsformidling og etterlevelse av gjensidig informasjonsdeling.

I de tilfellene forebyggende avsnitt/RISK kontaktes direkte for råd og veiledning, og/eller får informasjon før det foreligger en anmeldelse, kan det oppstå vurderinger som kan være vanskelige å håndtere selv om det i Riksadvokatens rundskriv nr 2/2023 om vold i nære relasjoner punkt 4.2.1. Opprettelse av sak og etterforskningsplikt, står at:

"Straks politiet får informasjon som tilsier at en kan stå overfor vold i nære relasjoner, skal det opprettes sak i politiets straffesakssystem. Det må klarlegges hva slags straffbare forhold som kan være begått, og om det er behov for umiddelbare beskyttelsestiltak. Det skal iverksettes etterforskning når det er rimelig grunn til å undersøke om det foreligger et straffbart forhold."

I den kontakten/samtalene RISK/SARA har med partene, gis informasjon om deres rolle, at samtaler med forebyggende er frivillig, at formålet er sikkerhet, beskyttelse og å forhindre gjentatt alvorlig vold. RISK/SARA kartlegger sårbarhetsfaktorer og bistår med hjelp i forhold til disse og/eller ved å ta kontakt med eller henvise til andre etater; for eksempel i hvilken grad klarer man/ønsker man å komme ut av et voldelig forhold, har man et sted å bo, har man nettverk, hva vil skje med oppholdstillatelse, barnevernet, krisesenter med mer. Det gis også informasjon om at opplysninger om straffbare forhold vil bli formidlet til etterforskning.

Samtaler med voldsutsatte ble tidligere omtalt som motivasjonssamtaler, nå oppfølgings-samtaler. RISK har opplyst at det i snitt gjennomføres 10 oppfølgingssamtaler med voldsutsatte i den enkelte sak. Samtaler med voldsutsatte kan dreie seg om i hvilken grad det foreligger motivasjon for endring og motivasjon til å stå i tiltak som settes inn. Motivasjon til et liv uten vold. Samtalene handler ikke om å motivere en voldsutsatt til å forklare seg hvis dette er noe man ikke ønsker, forklaring i straffespetet kommer likevel ofte som en konsekvens av at man føler seg tryggere. *"Sikkerhet og beskyttelse er hovedfokus. Det formidles kontakt med andre offentlige organer. Formålet er å yte bistand til å håndtere og å stå i livskriseproblemer"*.

Det ble uttalt at forebyggende avsnitt/RISK har taushetsplikt om informasjon innhentet i forbindelse med deres arbeid. Det er åpenbart forskjeller på taushetsplikt for helsepersonell og for de med politifaglig bakgrunn. For sistnevnte gjelder at innsyn i opplysningene krever tjenstlige behov, jf. politiregisterloven § 21. I forhold til vitneplikt fremsto det som om det var noe usikkerhet i forhold til om personale knyttet til RISK i de hele tatt har vitneplikt. Det er forskjell for helsepersonell og risikoanalytikere. For helsepersonell kreves i utgangspunktet samtykke for fritak fra taushetsplikt for at de skal kunne vitne, jf. helsepersonelloven § 22.

Det forebyggende sporet tar normalt utgangspunkt i avhøret av fornærmede, og den informasjon som fremkommer der. Adekvat og rask etterforskning har derfor også betydning for det forebyggende arbeidet. Det er, etter vårt syn, også viktig å fremheve at etterforskning av straffesaker i seg selv vil kunne ha en forebyggende effekt. I lys av dette er vi bekymret for om ressursene som settes av til forebygging går på bekostning av etterforskningsressursene.

7 Tiltak

Oslo statsadvokatembeter vil ta initiativ til å følge opp våre funn overfor Riksadvokaten og anmode om at det foretas en bredere vurdering av de prinsipielle spørsmål ordningen reiser, herunder:

- den prinsipielle grensdragningen mellom etterforskning og forebygging (om politiansatte i det forebyggende sporet kan ha samtaler med fornærmede/voldsutsatt og mistenkte/voldsutøver uten at de gjøres kjent med sine straffeprosessuelle rettigheter og plikter)
- ivaretagelse av uskyldspresumsjonen i det forebyggende arbeidet

Oslo politidistrikt bør, i og med at RISK skal etableres ved samtlige driftsenheter, også selv se nærmere på problemstillingene. Videre bør distriktet iverksette tiltak for å sikre at de som arbeider innenfor dette fagfeltet har tilstrekkelig kunnskap om det forebyggende sporet og se nærmere på hvordan en kan utøve legalitetskontroll som nevnt.

Lars Erik Alfheim
førstestatsadvokat

Nina Prebe
førstestatsadvokat

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Gjenpart

Riksadvokaten

Mottakere

Oslo politidistrikt